ఇప్పటి పావురం రేపటి నెమలి

బుచ్చిబాబు

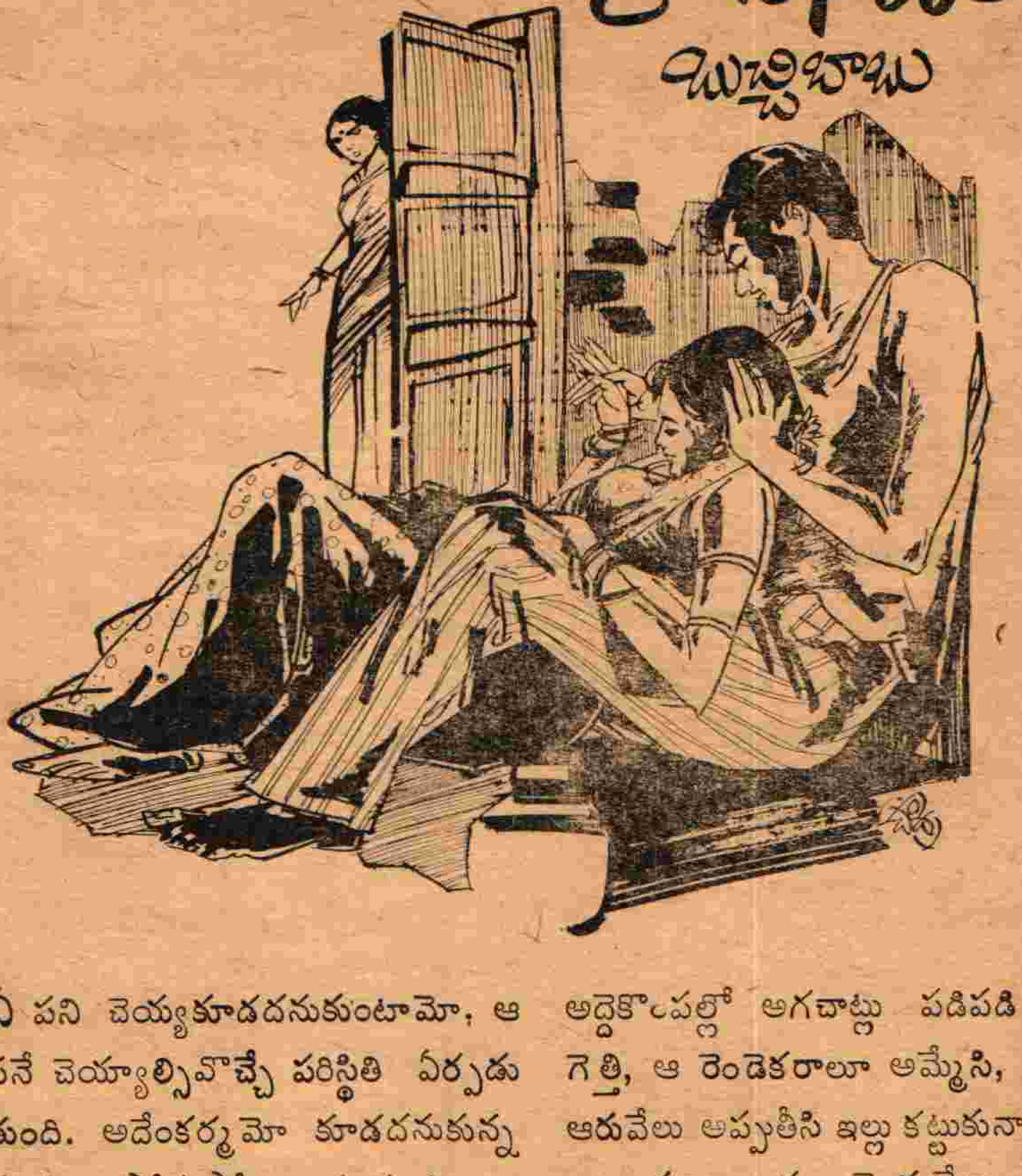

ఏ పని చెయ్యకూడదనుకుంటామో, ఆ పనే చెయ్యాల్సివొచ్చే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అదేంకర్మమో కూడదనుకున్న పనిపట్ల కాస్తోకూస్తో యిష్టంవుండి, ఆ యిష్టాన్ని ఎదుర్కోవడం ఇష్టంలేక, దూరంగా తోసేసి, 'అది కూడదు' అని నిర్ధారణ చేసుకోవటం జరుగుతుందేమో. కామేశం విషయం చూడండి. కూడదనుకున్న పని చెయ్యాల్సి వొచ్చింది. సొంతింట్లో వొక భాగం అద్దెకివ్వడం. అద్దెకొంపల్లో అగచాట్లు పడిపడి విసిగెత్తి, ఆ రెండెకరాలూ అమ్మేసి, మరో ఆరువేలు అప్పుతీసి ఇల్లు కట్టుకున్నాడు. ఆ అప్పుతాలూకు రెండువేలు వుండిపోయింది. తీరిపోతుంది- రేపోమాపో- బెంగలేదు. చెయ్యవల్సిన కథలూ, కార్యాలూ ఏమీ లేవు. అమ్మాయి అత్తవారింటికెళ్ళింది. అబ్బాయికి పాట్నాలో ఉద్యోగం. ఇంక తనూ, భార్యా...

ఇల్లంత పెద్దదీకాదు. తమకి సరి

పోతుంది. ఎవరన్నా వచ్చినా మరో గదుంది. దాని వెనకాల మరో చిన్న గది – స్టోర్‌రూమ్‌గా భావించి పాత మడత మంచం, రెండు పేము కుర్చీలు పడేశాడు. ఆ గదిముందు కాస్తంత వరండా. పడక్కుర్చీ వేసుకు కూర్చోవచ్చు. కూర్చుని దూరంగా కొబ్బరిచెట్ల నడుంగా సూర్యాస్తమయం చూడొచ్చు.

ఉండదల్చుకుంటేనే కొంప కట్టుకోవాలన్న తత్వం కామేశంది. ఉన్నాక అందులో మళ్ళా వాటా అద్దెకివ్వకూడదు. ఈ విషయమ్లై అతనిది ఖచ్చితమైన అభిప్రాయం. బి. ఏ. పాసయ్యాడు– అబ్బో చాలా వెనక - ఫిలాసఫీ బి. ఏ. ఆ రోజుల్లో ఫిలాసఫీ బి. ఏ. అంటే హేళనగావుండేది– ఎందుకో మళ్లా మనది ఋషులు, యోగులు, మునులూ వున్న దేశంగా బడాయిలు చెప్తారు. ఈ తత్వం, గిత్వం, ఉపన్యాసాలలోనూ, పుస్తకాలలోనూ తప్ప, ఎవడిక్కావాలి? ఈ మనుషులకి కావాల్సింది డబ్బు గడించడం, ఏదో పొట్ట గడిస్తే చాల్దూ? అదనంగా డబ్బుంటే పాడుబుద్ధులు పుడతై; చెడిపోతారు. ధనాశకి అంతంటూ వుందా, పోదురూ.

మనం వుంటున్న ఈ భూలోకమే వొక పెద్ద అద్దెకొంప. యజమాని పరమాత్మ, ఖాళీచేయించి తీరుతాడు. ఇంక ఇందులో మళ్లా కొంత మరొకరికి అద్దెకివ్వడమా? మనతోపాటు వాణ్ని కూడా ఖాళీ చెయ్యమనడమా? కట్టుకున్న కొంప సంగతీ అంతే. నిజానికి 'ఇది నాదీ' అని చెప్పుకోవాలంటే ఇల్లు వుండితీరాలి. ఏ భూకంపమో రాకపోతే, పునాది గట్టిదైతే నాలుగు కాలాలపాటు వుండేది ఇల్లొక్కటే. వెళ్ళేటప్పుడు కోట తీసేసి కొడిక్కివ్వాలి. అంతే జీవితం. పైకి వెళ్ళాక పరమాత్మ నైలాన్‌పంచే ఇస్తాడో, టెరిలిన్‌కోటే ఇస్తాడో వెళ్లాక చూడాలి.

కాని అద్దెకి ఇవ్వక తప్పిందికాదు; – ఆ దంపతులకి, అద్దెకివ్వడమేమిటి, అసలు ఊరికే వుండమనాలనిపించింది. కాని సరస్వతి వొప్పదు. మంచిదే–కాని అతిమంచి కూడదంటుంది. అనుకోకూడదు కాని, సరస్వతిని డబ్బు కాపీర్నం పూర్తిగా విడలేదు–తనలో పాతికేళ్ళు కాపరంచేసి కూడా.

ఆ అబ్బాయిని చూడగానే అతని వెనకాలే వచ్చి బెంచిమీద కూర్చున్న ఆ అమ్మాయిని చూడగానే, ఇంట్లో వాటా యివ్వాలనిపించింది. అతని పేరు రామమూర్తి– వయస్సు పాతికపైన. ముప్పయ్‌లోపు. కోలమొహం. నాజూకైన ముక్కు, మంచి ఎత్తయిన నుదురు. పట్టుదలని సూచించే పెదవులు, గడ్డం నడుమ నొక్కు అందంగా వంగి నుదిటి మీదికి జారే వుంగరాలజుట్టు– కండ్లజోడు తీసేస్తే స్ఫుటంగా మెరిసే కళ్ళు, ఆ పిల్ల – అతనిభార్య కుమారి ఆకర్ష

ణీయమైన మొహం. ఆకర్షణంతా అమాయకత్వంలో వుంది. జాలిగా చూస్తుంది. విశాలమై, గుండ్రంగా వుండే కళ్ళే అయినా, కాటుక అటు ఇటు పొడుగ్గా పెట్టడంవల్ల కాబోలు చేప ఆకృతిలో కనబడతాయి. మృదువైన చర్మం- మరీ నలుపు కాదు. కాస్తంత పక్కపాపిట, వెడల్పాటి జడ–మెడలో వొక్కటే గొలుసు, కుడిచేతికి ఒక గాజులజత, ఎడమచేతికి రిస్టువాచ్. ఆ రిస్టువాచే నచ్చలేదు కామేశంకి. అది నాగరికతకి చిహ్నం. ప్రాచీన హైందవ సంప్రదాయానికి, ప్రకృతి శోభకి విరుద్ధం. గజిబిజి ప్రింట్‌డిజైనుచీర–ఎరుపు జాకెట్టు–మోచేతిక్రిందికి దిగింది–అంచు లేదు. చిత్రం, ఆ ప్యాంకు కంతలోనుంచి రెండుమూడుసార్లు చూసినప్పటికీ, కామేశానికి ఇన్ని జ్ఞాపకం వుండడం, అతనికే ఆశ్చర్యంవేసింది. నెల క్రితం నూటపదిరూపాయలు బ్యాంక్‌లో వేశాడు. రామ్మూర్తి ఈ నెలరోజుల్లోనూ, మూడుసార్లొచ్చి, తొంభై తీసేశాడు. అతనికేం ఇబ్బంది వచ్చిందో, ఇవాళ ఉదయం కుమారివొచ్చి, ఆ ఇరవై తియ్యడానికి కాగితం తెచ్చింది.

"ఏం, ఎకౌంట్ మూసేస్తారా-? కనీసం పదేనా వుంచాలి" అన్నాడు కామేశం.

"పోనీ పదివ్వండి," అంది అమాయకంగా.

బ్యాంక్‌లోనుంచి డబ్బు లాగేస్తుంటే, ఆ తీసేవారి సమస్య లేమిటో ఊహించడం సరదా కామేశానికి.

ఇరవై కావలసివచ్చిందా అని అడిగాడు.

"గదివాడు తొందరచేస్తున్నాడు" అని వెళ్ళి మధ్యాహ్నం మళ్ళావొచ్చింది కుమారి. ఈ సారి రామ్మూర్తి కూడా వొచ్చాడు.

కబుర్లలో తెలిసింది వాళ్ళకి ఇల్లు

కావాలి. ఎడ్వాన్సు ఇచ్చుకోలేరు. అది లేకుండా ఎవ్వరూ ఇవ్వడంలేదుట. ఒక్క గదైనా చాలన్నారు. ఎప్పుడు ఖాళీ చెయ్యమంటే అప్పుడు ఖాళీ చెయ్యడానికి సిద్ధం అన్నారు. కామేశం కరిగి పొయ్యాడు. వెనకెప్పుడో కాలేజీలో వొక ఇంగ్లీషు కావ్యం చదివాడు. పారిపొయ్యే ప్రేమికుల కథ ఆ కావ్యం లోనిది. పారిపోతుంటే పెద్ద తుఫాను చెలరేగుతుంది. ఏటివొడ్డుకు వొస్తారు. ఆ ఏరుదాటి, తమని వెంటాడే వారి బారినుండి తప్పించుకోవాలి. కాని ఆ తుఫానులో ఏరు దాటేందుకు ఏ పడవ వాడూ సిద్ధపడడు. ఆఖరికి వొక ముసిలాడు సిద్ధమౌతాడు. దాటేస్తాను ఎక్కమంటాడు. అవతలి వొడ్డున క్షేమంగా దిగవిడుస్తాడు. కృతజ్ఞత చెపుతూ తాతకి ఏదో ఇవ్వబోతాడు యువకుడు. నాకేమీ ఒద్దంటాడు పడవ తాత.

"నీకోసం కాదు—అబుల్లెమ్మను చూసి దాటేశా" అంటాడు.

కామేశం స్థితి అలాంటిదే. తనింట్లో రెండు గదులు ఖాళీగా వున్నాయి. వెంటనేవచ్చి ప్రవేశించమన్నాడు. ఇష్టమొచ్చినంత ఇవ్వమన్నాడు. సరేనని ఆ దంపతులు వెళ్ళిపోయారు.

నిర్ధారణ జరిగిపోయింది. మాటిచ్చేశాడు. కాని, సరస్వతిని వొప్పించాలి. తన కెందుకు అంత తొందర. ఫలానా అద్దె ఇవ్వండి. అని చెప్పకూడదూ. ఈ అతి మంచితనమే అనర్థమంటుంది సరస్వతి. మొదట్లో భయపడ్డాడు కామేశం. భార్య ఏం గొడవ చేస్తుందోనని. వాళ్ళకి ఎందుకు ఇస్తానన్నాడో ఏదో కథ అల్లి- కొంత నాటకం ఆడి ఆమెను ఒప్పించాలనుకున్నాడు. కాని, అబద్ధం బయటపడితే ఆవిడతో మరీ ప్రమాదం. అదీకాక ఈ ఆడాళ్ళున్నారే చిత్రం. కొన్ని విషయాలు ఇట్టె పట్టెస్తారండీ. చెప్పవలసినవన్నీ వేళ్ళమీద లెక్కించి చెప్పాడు. తనకి బ్యాంక్‌లో పనిగనుక. జమాఖర్చులాంటి చిట్టా తయారుచేసుకున్నాడు. సందు చివరిఇల్లు. తామిద్దరూ లింగు లిటుకూ అంటూ వుంటున్నారు. రోజులు బాగుండలేదు. కాపలాకి కుక్కని పెంచుదామంటే ససేమిరా వల్లకాదంటుంది. పోనీ, సందడిగా వుంటారు, అద్దె డబ్బులతో కొంపమీద వున్న ఆ కాస్త అప్పు తీర్చొచ్చునా. ఇదిగో ఈ చివరిమాట చెప్పడంతో సరస్వతిముఖం విప్పారింది. ఉప్పు, కారం, సరయిన పాళ్ళలో అతని కంట్లోగాక, పులుసులో పడ్డాయి ఆ పూట.

ప్రతిరోజూ వొక అరగంటయినా భార్యతో యుద్ధంచెయ్యకపోతే గడవదు కామేశంకి — వాగ్యుద్ధం, అందులో సరస్వతి దిట్ట. వెనుక యుద్ధాలంటే, ఇరుపక్షాల సైనికులు బోలెడంత తయారై హంగులన్నీ అమర్చుకొని,

సామాగ్రి సిద్ధంచేసుకొని, యుద్ధానికి దిగేవారు. సరస్వతికి ఇవేవీ అక్కర్లేదు. ఆమె ఎప్పుడూ సిద్ధమే. వెనక యుద్ధాలకి కారణాలుండేవి. రాజ్యం కబళించాలనో, శత్రురాజు చెల్లెల్ని లేవదీసుకుపోవటమో - ఏదో కారణం. సరస్వతికి కారణాలతో నిమిత్తం లేదు. నిష్కారణంగా ఉత్తపుణ్యానికి సమరం జరపగలదు. ఈ పూట ఆరింటికే యింటికి రమ్మంటుంది. అట్లాగే వస్తానంటున్నాడు కామేశం, అట్లాంటప్పుడు కూడా దెబ్బలాడగల్దు సరస్వతి.

"వస్తానంటినిగా."

"అనడం మట్టుకే"

"ఒసే, ఇదవరలో ఎన్నిసార్లు రాలేదు ?"

"మీ అంతట మీరే రావటం కాదు."

"ఇప్పుడేం చెయ్యమంటావ్ ?"

"సరిగ్గా ఆరింటికి రమ్మంటా."

"వస్తానంటినిగా."

"అనడం కాదు."

"నువ్వనే దేమిటి - గడియారం ముల్లు ఆరుకి తిప్పి, బయటికెళ్ళి, ఇప్పుడే రమ్మంటావా ?"

"నే అల్లా అనలేదు."

ఆ విధంగా సాగుతుంది. ఆమేదో అంటుంది. అతనేదో అంటాడు. అది వారమైతే, ఆ పీగా కూర్చొని వొక గంటైనా జగడమాడందే వారికి తోచదు.

ఆ దంపతులు-రామ్మూర్తి, కుమారి వచ్చి చేరారు. ఆ పక్క రెండుగదులు-ఆక్రమించారు. గదుల్లో రెండు కిటికీలు, ఇటువైపుకే తెరచి వున్నాయి. ఏదో గళ్ళ చీరని కర్టనుగా అమర్చింది కుమారి. వాళ్ళేంచేస్తున్నా ఇటువారికి కనిపిస్తూనే వుంటుంది. బాగుచేయించాలి, కలసిరావడం లేదు ఆ గదుల్లో వుండి పోయిన పాతకుర్చీలు, మంచం తెచ్చేసుకుందా మన్నాడు కామేశం.

"తెచ్చి ?"

ఏ మనాలో తెలియదు

"పాత వెందుకని ,"

"ఏం పాతవై తే"

"నల్లులూ, గట్రా"

"కొత్తవి కొంటిరిగా, అవి వేసి రండి." మొదట ఇది వెటకారమేమో నని భయపడ్డాడు కామేశం. కాదుట. నిజంగానే వేసిరమ్మంది. ఎందుకో ఇంత దయ. మర్నాడు తెలిసింది. కుమారి మంచిపిల్లట. కల్లకపటం ఎరుగదట, భర్తని కనిపెట్టుకునే వుంటుందిట. వారి అన్యోన్యానికి గాలిపోయిన రబ్బరు బంతి లాగైందట.

ఆ రామ్మూర్తి మరీ మంచివాడట. పెళ్ళానికి తెగ చాకిరీ చేస్తాడట. చీరల మడత లెడతాడట. తనే దుస్తులు వుతికి ఇంట్లోనే ఇస్త్రీ చేస్తాడట. వంటింట్లో కూడా ఏదో సహాయపడుతూనే వుంటాడట. మరో రెండు రోజులయ్యాక మరి

కొన్ని విషయాలు బైటపెట్టింది సర స్వతి. సాయింత్రం సూర్యుడస్తమించాక వెన్నెట్లో ఆ బుల్లివరండాలో ఇద్దరూ చాపేసుక్కూర్చుంటారట. అతని వక్షంపై తలానించి పరుంటుందట కుమారి. అతని జుట్టు నిమురుతూ నక్షత్రాలకేసి చూస్తూ, నిశ్చింతగా గడుపుతారట. మాట్లాడుకోరు. కంఠం దించి చెబుతోంది సరస్వతి

నిన్న మధ్యాహ్నం హాల్లోకొస్తూ, చూడకూడదనుకుంటూనే అటుచూశాను. ఏం చూశానో తెలుసా. కుమారి నిలబడి అద్దం చూసుకొంటూంది. కలకల్లాడే ముఖం. వెనకాలేవచ్చి ఆమెను గట్టిగా కౌగలించుకొన్నాడు. యేం భయపడిందో, చేతిలో అద్దం వదిలేసింది. కిందపడి ముక్కలైంది. పోనీ అద్దం పోయిందన్న బెంగేనాలేదు-ఆ గాజుముక్కల్ని వెదకడమా యేమన్నానా - అటుతిరిగి, అతని మెడచుట్టు చేతులువేసి హవ్వ — వాక్యం పూర్తి చెయ్యకుండా తొట్రుపాటు ఆవేదనా కనబర్చింది మొహంలో.

వాళ్ళని అంతగా పొగట్టంమాని, కామేశం లోలోన విసుక్కున్నాడు. వాళ్ళతో లడాయి పెట్టుకోకుండా,ముభావంగా వుంటే చాలు. అతనంతకంటే కోరడు. కానీ, మరీ మెచ్చుకోవడం మొద లెట్టేసరికి కామేశం కాస్త చికాకుపడ్డాడు. హైందవతత్వం బాగా చదవడంవల్ల కాబోలు, కామేశానికి ఉద్రేక ప్రకర్ష సరిపోదు. సమగ్రమైన దృష్టి అలవర్చుకోవాలంటాడు.

అంతమాత్రంచేత కామేశంలో ఏ మార్పు రాలేదనుకోకూడదు. కూడదనుకుంటూనే, తనూ, ఆ యువక దంపతుల నిత్యకృత్యాన్ని కిటికీలోంచి చూస్తూనే వున్నాడు. మిగతావి కొన్నా కొనకపోయినా-చాకలాణ్ని పెట్టుకున్నట్లు లేదు- గులాబీలు మాత్రం తెస్తాడు రామ్మూర్తి. ఒక్క గులాబీని కుమారిజడలో అమురుస్తాడు. బాల్కనీమీద ఆమె కుర్చీలో కూర్చుని వుంటే, అతను కిందకూర్చుని, ఆమె వడిలో తన తల ఆనిస్తాడు. ఆమె అతని జుట్టు నిమురుతూవుంటుంది. అతనికేంపనో కనుక్కోలేదు. ఎప్పుడూ ఆమెతో ఇంట్లోనే వుంటాడు. సినిమాలకి, షికార్లకి వెళ్ళరు. వాళ్ళ ప్రేమకి రాత్రి చాలినట్లు లేదు. పగలు కూడా- ఆనందంతో, ప్రేమతో వాళ్ళ మొహాలు వెలుగుతున్నాయి. రోజురోజుకీ బాగుంటున్నారు. స్వస్తికా అకారం ఎరుపు, తెలుపు రాళ్ళతో పొదిగిన- దుద్దులు చెవలకి అమర్చుకుంది కుమారి. కాని ఏంలాభం. ఆ జుట్టుని చెవలమీదికి లాగి, వాటిని కనబడకుండా చేసుకుంటోంది. అదేం ఫేషనో!

"హవ్వ-తల దువ్వి జడకూడా అతనే అల్లుతాడండీ" అంది సరస్వతి.

"ఎంచక్కా, చెవలమీది జుట్టు పైకి

లాగి—ఇటురండి. రహస్యం—చెవుల్ని ముద్దెట్టుకుంటాడేమిటి !... ... జడని విప్పి, విడదీసి తన మొహంమీద కప్పుకుంటాడు...అపిల్ల అసలు జాడీలే వేసుకోదు...!"

అల్లా గానం చేస్తుంది సరస్వతి. అది చెప్పడంలో, ఎంతో ఆనందం పొందుతున్నట్లు తెలుస్తూనేవుంది. తను ఇంటికి రాగానే, వాళ్ళుఏవేంచేసిందీ, చోద్యంగా చెబుతుంది. అతనితో యుద్ధాలు మానేసింది. కోపం పోయింది. విసుగు తగ్గింది. చీదరించుకోవడంలేదు. సాయంత్రం తను ఇంటికి వొచ్చేసరికి, స్నానం చేసి, కొత్తచీర సింగారించి, తల్లో చామంతి, దవనం అమర్చి తనముందు కూర్చుని కులాసా కబుర్లు మొదలెట్టడం ప్రారంభించింది. కాసేపు డాబామీద కూర్చుని కబుర్లు చెప్పుకుందామంటోంది. తన తొడమీద తల ఆనించి కబుర్లు సాగిస్తోంది.

నఃవయస్సు స్థబ్ధత దిగవిడిచి, వెనక్కి యౌవ్వనంలోకి ప్రయాణం సాగిస్తున్నామా అన్న అనుమానం రాసాగింది కామేశంలో. వెంట్రుకలు తెల్లబడుతున్నాయి. జుట్టు పల్చబడుతోంది. నడుం వెడల్పవుతోంది వొంపులు బలుస్తున్నాయి. మూలపళ్ళు ఊడటం జరుగుతోంది. ఉక్క, వొళ్ళుపేలడం, స్పర్శ సన్నగిల్లడం, చిరాకు, డబ్బు కాపీర్నం, కీర్తి దాహం, సంఘంలో పలుకుబడిపట్ల వ్యామోహం, మర్యాద, గుంభనం—వీటిని విడిచి శరీరం ఎక్కడికి పోతుంది? శరీరం కృశిస్తే ఆత్మబలం పెరుగుతుందనుకోవడం వెర్రి, అసలు శరీరమే ఆత్మ అన్నది చార్వాకుల తత్వం—వెనక చదివింది—తన కిష్టం. చార్వాకులు దేహాత్మవాదులు. వారిది భౌతిక వాదం. బృహస్పతి నెలకొల్పాడు మొదట్లో. జబాలికూడా. లోకంలో రాజుకి మించిన దైవం లేదన్నాడట. బుద్ధుడి సమకాలికుడైన అజితకేశకంబలిన అనే ఆయన కూడా ఈ వాదాన్నే బోధించాడట. అట్లాగే భగురి అనే ఆయన—ఈ జగత్తుకి సృష్టికర్త అంటూ లేడు. తనకు తనే ప్రమాదవశాత్తు పుట్టుకొచ్చిందన్న స్వభావవాదం ప్రచారంచేశాడట. నరకం లేదు. నరకాన్ని కఠినులు సృష్టించారు. బాధలేకుండా, శరీరసుఖం పొందటమే. మోక్షం, ఈ లోకం; శరీరం, భౌతిక ఆనందం-ఇవే యదార్థాలు, స్వర్గనరకాలు మాయ, కల్పితాలు, కామ ఏవ ఏకః పురుషార్థః ప్రేయసిని ప్రేమించి సుఖించు— రేపు చచ్చిపోతావు అంటుంది చార్వాక తత్వం. ఈ రకం తత్వాన్నే — 'ఎపిక్యూరస్' 'అరిస్టిప్పస్' - అ గ్రీకు తత్వజ్ఞులు కూడా బోధించినట్లు జ్ఞాపకం "రేపటి నెమలికంటె ఇప్పటి పావురం మంచిది." అట్లాంటి పావురాలు, రామ్మూర్తి కుమారి, ధన్యజీవులు. ప్రేమద్వారా,

మోక్షాన్ని, పరమాత్మని, ఆనందాన్ని సాధిస్తున్నారు. పరిసరాలపై. వారి ప్రభావం ఎంతో వుంది. సరస్వతిపై బోలెడంత. వెనకటి రోజులు ఎన్నిసార్లు స్మరించినా, తామిట్లాంటివి చేసినట్లు గుర్తు రావటంలేదు. అప్పుడు భయం, సిగ్గు, ఇంట్లో మరో మనిషి వుంటే, భార్యతో మాట్లాడ్డంగాని, చూడ్డానికి గాని వీలుపడేదికాదు. మళ్లా చిత్రం, పిల్లలూ పుట్టుకొచ్చారు!

ఆ సాయంత్రం పుస్తకాలషాపుల్లో కెళ్ళాడు కామేశం ఎవరో స్నేహితుడితో. ఆ స్నేహితుడు, వొక మిత్రుడి పెండ్లికి, బహుమతిగా పుస్తకం కొనిద్దామంటే తనూ వెళ్లాడు.

అక్కడ చూశాడు వాత్స్యాయనుని కామసూత్రాలు - ఇంగ్లీషు గ్రంథం. వాత్స్యాయనుడి ప్రభావం చాలావుందిట. చార్వాకుల తత్వంపైన ఆ పుస్తకంనిండా బూతుబొమ్మలు. సిగ్గేస్తుంది. ఇందులో ఏముందో చూద్దాం. జ్ఞానమే శక్తి అన్నాడు ప్లాటో పండితుడు. అన్నీ తెలుసుకోవాలి మొత్తానికి కొనేశాడు. భద్రంగా తెచ్చాడు ఇంటికి, సరస్వతి స్నానం గదిలోవుంది. అమ్మయ్య అనుకుని ఆ పుస్తకాన్ని వొక మూల దాద్దామని, అలమారులో వొస్తువుల్ని కెలుకుతూండగా, సరస్వతి స్నానం గది తలుపు చప్పుడైంది. అక్కడేదో లావాటి పాత పుస్తకం విప్పి, ఆ పుటల మధ్య తను కొన్న కామసూత్రాల పుస్తకం దాచి, దానిమీద పాతపత్రికలు పడేసి అలమారుమూసి, చడిచప్పుడు కాకుండా భార్యని ఆహ్వానించాడు కామేశం.

ఆ నెల డబ్బు అవసరమొచ్చింది కామేశంకి. మూడు నెలలు గడిచాయి - రామమూర్తి అద్దె ఇవ్వలేదు. అ ప్రశంసే ఎత్తడంలేదు సరస్వతిని అడగమన్నాడు కామేశం మీరే అడగండంది.

ఒక ఉదయం వెళ్ళాడు. సకిలించి గొంతు సవరించుకున్నాడు. వంటింటి గదిలోంచి బైటకొచ్చింది కుమారి. స్నానం చేసినట్లులేదు. బొట్టులేదు. జడంతా ఊడిపోయింది. ఆ చీర బాగుండలేదు. అమాయకంగా నవ్వింది-ఎత్తుకు ప్రాకలేక లోనికి దిగజారిన సముద్ర కెరటంమల్లె - మొదటి పేజీ చించేసిన బ్యాంకు లెడ్జర్ గ్రంథమల్లె.

"ఆయన బైటికి వెళ్ళారు" అంది కుమారి.

"మరి...మరి...మూడు మాసాలు ..." అని మిగతాది చెప్పలేక పొయ్యాడు ఆమె ఎందుకో సిగ్గుతో తల వంచుకుంది. కాలి బొటనవ్రేలితో నేల మీద ఏదో గీస్తోంది.

"అందుకే...వెళ్ళారు" అంది.

అందుకే వెళ్ళడం ఏమిటా అనుకున్నాడు కామేశం. మరెవ్వరి దగ్గరన్నా చేబదులు తెద్దామనా? బ్యాంకులో ఎకౌంటు అంతా అయిపోయింది. డిపాజిట్ మినహా.

"కాఫీ తెచ్చేదా?"

"వద్దులే..."

లేచి, తలుపు వేసుకో అని తన వాటాలో కొచ్చేశాడు కామేశం. కిటికీ తలుపు బాగుచేయించాలి. అద్దంపైగుడ్డలు కట్టి గడుపు కుంటున్నారు ఆ దంపతులు. అందులోంచి వారి చేష్టలన్నీ బైటికి కని పిస్తున్నాయి. కనిపిస్తున్నాయి గనుక చూడటం జరుగుతోంది. ఇంక అలా చూడకూడదు. తలుపు సందుల్లోంచి, తాళంచెవి కంతల్లోంచి-చూడడం అప రాధం. అలాగే ఇతరులఉత్తరాలుకూడా చదువకూడదు.

మరోనెల గడిచాక సరస్వతి దూరపు బంధువు లెవరో చనిపోయారన్న వార్త వచ్చింది. దుఃఖించింది. కామేశం సాను భూతి కనబరిచాడు. అతను బ్యాంక్‌కు వెళ్ళగానే కుమారివచ్చి విషయం తెలుసు కొని, సరస్వతి ఎదురుగా కూర్చుని ఓదార్చింది. మధ్యాహ్నం రామమూర్తి రాగానే వెళ్లిపోయింది కుమారి.

సాయంత్రం పోతన్నగారి భాగవతం కోసం వెదికింది సరస్వతి. కష్టాలొచ్చి నప్పుడు భాగవతం చదువుకుంటుంది. కామేశం కోప్పడేవాడు. కష్టా లొచ్చి నప్పుడే మనవారు భారత భాగవతాలు చదువుతారు. ఉత్తప్పుడు వాటి జోలికి పోరు. ఇది తప్పంటాడు. ఆ పవిత్ర గ్రంథాలు సంతోషంగా వున్నప్పుడు చదువుకోడానికి పనికిరాకపోవడం విశే షం అంటాడు. మనవారిదంతా శ్మశాన వైరాగ్యం అంటాడు. ఆ గ్రంథాలు చెప్పే సందేశపరంపరలో ఒక్కదానినైనా జీవితంలో అమలు జరిపితే ధన్యులే. అదీ చెయ్యరు. దొంగ వేదాంతం, దగా నీతి. వీళ్ళు చేసేదొకటి, చెప్పేదొకటి. పగలు వొక నీతి. రాత్రి మరొక నీతి. ఇది రెండు నీతులజాతి. అందుకనే అందరు దేవుళ్లు, అన్ని ఆలయాలు. ఎన్నిసార్లో ఈ విషయంలో భర్తకీ, తనకీ యుద్ధాలు జరిగేవి-

కనీసం కష్టాల్లోనైనా, చదువుకుని ఆఘోరిస్తే ముక్తి పొందుతారంటుంది సరస్వతి. కనీసం తుదిఘడియలలోనైనా దేవుడిపేరు ఉచ్ఛరిస్తే మోక్షం పొందు తారు. వారిని చూపిస్తే తుడిఘడియల్లో "పీచు" అంటాడు. అన్న లోకోక్తి అందుకనే ప్రచారమైందంటాడుకామేశం.

అమ్మయ్య ఇదిగో ఇక్కడ దొరి కింది భాగవతం. ఈ పత్రికల కట్ట కింద అట్టలు వూడిపోయాయి. ఇదేమిటి ఇంత లావుంది. పైకి తీసింది. అందులోంచి మరో పుస్తకం ఊడిపడింది. భాగవతం పిల్లల్ని పెడుతోం దేమిటి? అది ఇంగ్లీషు పుస్తకం. కొత్తది. పుటలు తిప్పింది. బొమ్మలు...బూతుబొమ్మలు. చ. ఛ మూసేసింది. ఈయనకి ఈ వయసులో ఈ బుద్ధు లేమిటి? మళ్ళా తీసింది ఇంకా వున్నాయి. బొమ్మలు ఆడమగ కలిసి

ఛీ ఛీ ... సిగ్గుశరం లేదు. ఈ మొగాళ్ళకి. కామేశం వచ్చిన అలకిదైంది.

"ఈ పుస్తకం ఏమిటండీ. ఆఫీసులో కొత్త పిల్లని ఎవర్నేనా వేశారా? మనిళ్ళలో వుండాల్సిన పుస్తకమేనా - మీకేమన్నా మతి పోయిందా..."

ఇంకా చాలాసేపు సాగించింది.

"అదా ... అది, రంగారావని ... మా ఆఫీసులో వున్నాడులే వాడికి పెళ్లట. పెళ్ళికానుకగా - చవకలో వొచ్చింది. ఈ పుస్తకం ఇస్తే తీరిపోతుందంటే కొన్నాను. మరో ఇద్దరు కూడా ఇలాంటివే కొన్నా - రులే నేనొక్కణ్నేకాను."

"ఎవడా రంగారావు ... శుభ లేక చూపించండి" అంది సరస్వతి. కామేశం గుండె జారింది. ఇదిగో ఇట్లాంటి వివరాల్లోకి దిగుతారు ఈ ఆడవాళ్ళు. అదే చిక్కు. వీళ్ళకి అందుకే పరమాత్మ చింత లేకుండాపోతూంది. ఆధ్యాత్మిక జీవితానికి తగరు వీళ్ళు. దేవుడి విషయం చూడండి. లోకాన్ని సృష్టించి పారేశాడు. వొకలీలగా, గమ్మత్తుగా అంతే - అందులో వివరాల్ని గురించి పట్టించుకోలేదు. ఆయనకి అందులో ఏమున్నాయో తెలియదు కూడా- అందమైన మంచుకొండలు, నదులు, సరస్సులు, కుమారి చక్కదనం వున్నాయి. రక్తంపీల్చే జలగా, వికృతమైన వానపాము, పేడపురుగు, దోమ, నల్లి, ఖడ్గమృగం ... సరస్వతి ... వున్నాయి. ఆమ్మో. అవన్నీ పైకి అనకూడదు.

"ఆఫీసులో పడేసినట్టున్నాను."

"ఎప్పుడు పెండ్లి?"

"వొచ్చాక పార్టీ ఇస్తాడుగా. అప్పుడివ్వొచ్చులే అని అట్టే పెట్టా" అన్నాడు కామేశం.

ఆ ఆపద అల్లా తొలిగిపోయింది. కాని మరో ఇబ్బంది ఏర్పడింది. రాత్రుళ్ళు ఆ పుస్తకం తీసి అందులో ఏముందో వివరంగా చెప్పమంది. చదివి, అర్థం చెప్పాడు. స్త్రీ పురుషుల అన్యోన్యం, స్నేహం, పెరగాలంటే యేంచెయ్యాలో ఎల్లా ప్రవర్తించాలో ఎల్లా ప్రేమించుకోవాలో..." అవును జగత్తంతా ప్రేమమయం. మన కుమారి, మొగుడూ, నిత్యమూ చూపెడుతూనే వున్నారు..."

"మనకి అది లేదుగనుకనే ఈ పుస్తకాలు చదువుకోడం" అన్నాడు కామేశం.

"వాళ్లకి మాత్రం ఎప్పుడూ వుంటుందా యేమిటి. అదుగో ఆ కుర్రతనం, ఆ వయస్సు వున్న నాలుగు రోజులు. తరువాతేముంది. మట్టి గడ్డ..."

"నిత్యమూ వుండాలనేవాత్స్యాయనుడి గోల. పెద్దయ్యాక చిన్నప్పటి జ్ఞాపకాలు మధురంగా వుండాలి మరి...''

"శృంగారంలో పడిపోతున్నారే..." అంది సరస్వతి - కాని తనే శృంగా

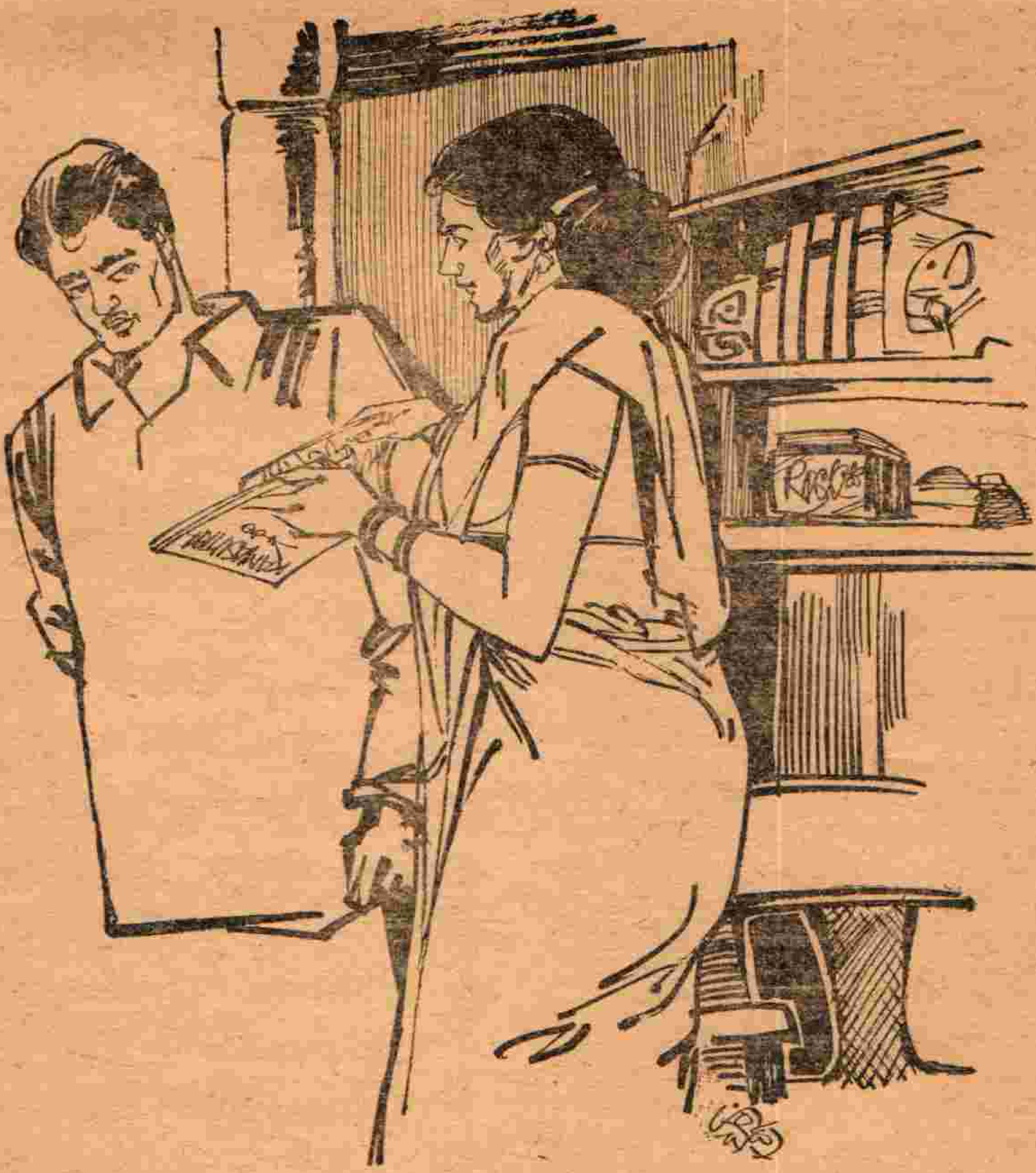

రంలో పడిపోతూందన్న తన అనుమానం పైకి అనలేకపోయాడు కామేశం.

చేసిన అప్పులో యేదోఅప్పు అనుకొని పక్కవాటా కిటికీలు బాగుచేయించాడు కామేశం.

"కుమారికి ఎంత భక్తి అనుకొన్నారు? ప్రొద్దుటే స్నానం చేసి - మధ్యపాపిడి తీస్తూంది చూశారా ... యింత బొట్టెట్టుకుని, పట్టుచీర కట్టుకుని పూజలు చేస్తూంది. చదువుకోమని భాగవతం ఇచ్చా."

"నువ్వేమో ఈ బూతుబొమ్మల పుస్తకం పారాయణ చేస్తున్నావు" అని సందు దొరికిందికదా అని లోనున్న కసిని వెళ్ళబోస్తున్నాడు కామేశం.

"అణా అద్దె లేకుండా, రాజాలాంటి వాటా ఇచ్చేసేటంత ఉదారులుగా మీరు. మీరు మట్టుకు తక్కువా ఏం—"

''నువ్వు అడగొచ్చుగా అద్దె''

''అడిగాను.''

''ఏమంది?''

''తనకి మూడో మాసంట''

పక్కన నవ్వేశాడు కామేశం.

''నవమాసాలు మోసి బిడ్డను కన్నా, అద్దె డబ్బుల బదులు ఆ పసికందు ఏడుపన్నమాట-మనకి ప్రతిఫలం''

''మీరేగా తెచ్చి పెట్టింది.''

''నీ అనుమతి లేకుండా చెయ్యలేదుగా. నువ్వు 'ఊ' అంటె తక్షణం ఖాళీ చెయ్యమంటాను'' అన్నాడు కామేశం.

''ఇప్పుడెల్లా అనగలమండీ! చిలకా గోరింకల్లా తిరుగుతున్న వాళ్ళని, పొమ్మనగలమా. మూడో మాసం పైగా. మీ రెంత కఠినులండీ...''

''వూరికే అన్నానే. నువ్వేమంటావో చూద్దామని ''

''నిన్న కాసిని బియ్యం ఇచ్చి వొచ్చా. పాపం లేవుట.''

''సాయంత్రం ఇంత కాఫీపొడి, పంచదారా కూడా ఇచ్చిరా అవీ లేవు.''

ఇద్దరూ నవ్వుకున్నారు.

''యేమండోయ్...''

''ఏమిటి?''

''ఆ అమ్మాయి పూజ చేసుకుంటోంది. అటు ఇటూ చూశాడు-ఎవ్వరం లేమనుకున్నాడు కాబోలు రామమూర్తి-పీటమీద కూర్చున్న ఆమెను గట్టిగా కౌగలించుకొని తన ఒళ్ళోకి లాక్కున్నాడు-హవ్వ.''

''హవ్వ — దేనికి? మొదట్లో వింత-ఇప్పుడు మామూలేగా. ఇట్లా లాక్కున్నాడా...?'' అని ఎట్లా లాక్కున్నదీ ప్రత్యక్షంగా చూపే యత్నంచేసి, సరస్వతి నడుంపై చేతులు వేసి బిగించాడు కామేశం.

''వెడుదురూ-ఇది సొంతంది కాదు-ఆ పుస్తకం లోనిది...'' అని అతన్ని తోసేసి లోనికి వెళ్ళింది సరస్వతి.

ఆమెలో వచ్చిన మార్పుకి ఆశ్చర్యపడ్డాడు. యౌవనంలో సంపర్కం వుంటే, మనలోకూడా ఆ ఛాయ పొడ సూపుతుంది కాబోలు అనుకున్నాడు కామేశం. తనలోనూ ఏదో ఒక ఉత్సాహం చురుకుదనం వొచ్చాయా అన్న అనుమానం రాసాగింది. ప్రేమికులంటే లోకానికి అంత ఇష్టం. వారి కథలు వినడానికి కుతూహల పడతారు. ప్రేమ యౌవ్వనంతో ముడిపడి వుంది. యౌవ్వనంలోవే సృష్టి శక్తులు- అదొక జ్వాల. దేవుడు నిత్య యౌవ్వనుడై వుండాలి. దైవానికి వార్థక్యంలేదు. అట్లా అయి వుండికూడా, మనిషి శరీరంలో నిత్య యౌవ్వనుణ్నిగా వుంచే ద్రావకాలు—ఎన్‌జైమ్స్‌ట - హార్మోన్స్‌ట - మరి కొన్ని చేర్చి ఎందుకు అమర్చలేదూ దైవం? తనలాగా మనిషి వుంటే ఓర్వలేడన్నమాట దైవం. అందుకే వార్థ

క్యం - మృత్యువు. పరమాత్మలాగ యౌవ్వనంలో మాటలుండవు. చెప్పుకొనేందుకు ఏమీ వుండదు. వార్ధక్యంలోనే అతివాగుడంతా - వెనకటివి స్మరించుకుంటారు. యౌవ్వనానికి జ్ఞాపకాలు లేవు. అందుకనే మంచితనం కూడా యువకులకే సాధ్యం. వారిలో కల్ల కపటం వుండదు. పోటీపడటం వుండదు. దేన్నో ఆశించి విఫలులై కఠినులుగా అవరు. బాహ్యజగత్తుతో పేచీ వుండదు. డబ్బు కాపీర్నం లేదు. రోజుకి ఇరవై నాలుగు గంటలే వున్నాయన్నది తప్ప వేరే అసంతృప్తి లేదు. ఒకరి దేహాలని వొకరు పరిశోధిస్తూ, అందులో రహస్యాన్ని అన్వేషిస్తూ ఆనందం పొందుతూ పరమాత్మలో ఐక్యం అయినట్లు వొకరై పోతారు. ఆ వొకరులోంచి మరొక ప్రాణి పుడుతుంది. అదే సృష్టి. దైవం ఒక్కటే అయినట్లు, స్త్రీ పురుషులు ప్రేమపాశంలో వొక రవడం కంటె, వింత ఏముంది!

తమలో వచ్చిన మార్పుకి నెలతర్వాత నిదర్శనం దొరికింది. సరస్వతికి రెండో మాసం. రామ వనవాసం ముగిసినట్లు పదునాల్గేండ్ల తర్వాత మూడో కాన్పు కాదు నాలుగవ కాన్పు. మూడో కాన్పు సంతానం దక్కలేదు. కామేశంనవ్వుతూ సరస్వతి జుట్టుని నిమురుతున్నాడు.

''అన్నట్లు, ఇవాళల్లా రామమూర్తి గాని, కుమారిగాని, కనబడ్డంలేదే" అంది సరస్వతి.

"స్నేహితులింటికి వెళ్ళారేమో."

ఆ మర్నాడు కూడా - రామమూర్తి, కుమారి కనబడలేదు. వాటాలోకి వెళ్ళి చూశారు. సామానులు లేవు బట్టలులేవు. పీటలులేవు. వారి స్వంత కుర్చీలు, మంచమూ తప్ప. ఇంకేమీలేవు. ఖాళీ చేసి వెళ్ళిపొయ్యారు. చెప్పకుండా అద్దె ఎగేసి వెళ్ళారు. సరస్వతికి కోపం వచ్చింది.

"తొందరపడకు. ఏదో విశేషం వుండాలి."

"ఏం విశేషం? నా నెత్తి విశేషం. పాలదానికీ, చాకలికీ బాకీలే. మీకు మా బాగా చేశారు లెండి,"

"చూడు ఎవరో వచ్చినట్లున్నారు" చూసింది. ఆ వచ్చినాయన లక్ష్మణస్వామి. కుమారి తండ్రట. రామమూర్తి మామగారట. విషయం చెప్పాడు.

''వాడు రాక్షసుడండీ - ఆ రామమూర్తిగాడు. మా అమ్మాయిని లేవదీసుకుపొయ్యాడు. ఇదో వెర్రిబాగుల్ది కాలేజీలో చదువుకుంటోంది. వాడూ చదువుతున్నాడు. వాడికి మళయాళ మంత్రం వొచ్చునండీ — మందోమాకో పెట్టాడు. లొంగిపోయింది. లేచి పొయ్యారు" లక్ష్మణస్వామి భాష మృదువైంది కాదు. ఆవేశంలో అనరాని వంటాడు ఆయన చెప్పిన సారాంశం ఏమిటంటే రామమూర్తికి ఇదివరకే పెండ్లయిందట. ఒక పిల్లాతుట. కుమా

రిని మోహించి ఆ భార్యని వదిలేసి, కుమారిని లేవతీసుకు పొయ్యాడు. తల్లి, తండ్రి గుమ్మం తొక్కద్దన్నారు. మొదటి పెళ్లి తాలూకు అత్తా, మామ తన్నిస్తామన్నారుట. కోర్టులో దావా వేస్తామన్నారుట. ఆ ఊరు ఆ ఊరు వెళ్ళి తలదాచుకుని, అప్పులుచేసి పరిస్థితి ముదిరేసరికి ఆ ఊరునుంచి బిచాణా ఎత్తివేస్తాడట. ఉద్యోగం లేదు. పూటకి టికాణాలేదట. అమ్మాయి నగలన్నీ అమ్మేశాడుట.

"మీకు సున్నా చుట్టాడు పెద్దగుండు సున్నా. ఇక్కడికి వస్తున్నట్లు అమ్మాయికి వ్రాశా. బిచాణా ఎత్తేశాడు. "అల్లా వెకిలిగా నవ్వుతూ, తాగినవాడల్లె వెర్రిగా వ్యాఖ్యానంచేస్తూ చాలా సేపు కబుర్లుచెప్పి వెళ్ళాడు లక్ష్మణస్వామి.

కామేశం ఆశ్చర్యపడ్డాడు. సరస్వతి వాళ్ళనీ, అతన్నీ దుమ్మెత్తిపోసింది.

"కనబడనివ్వండి. వాతలెట్టిస్తాను. ఈ లుచ్ఛాల కిచ్చామా మనిల్లు! ఎంత అప్రదిష్ట! మైలపడింది ఇల్లు. పుణ్యావచనం చేయించాలి. ఇంకెప్పుడు ఇల్లాంటి వాళ్ళని చేరదియ్యకండి..."

రెండు రోజుల తర్వాత రామమూర్తి దగ్గరనుంచి ఒక రిజిష్టర్ సంచీవచ్చింది. అందులో బంగారం గాజులు రెండు వున్నాయి. ఉత్తరం ఒకటుంది,

అందులో ఇల్లా వుంది.

"...మామగారు మీ దగ్గరకొచ్చే వుంటారు. ఆయన మతి సరిగ్గాలేదు. కల్పించి ఏవేదో చెపుతుంటాడు. నాకు జ్ఞానం లేనప్పుడు మావాళ్ళు ఒకామెను అంటగట్టారు. ఆమె ద్వారా సంతానం వున్నట్లు చెప్తాడు మామగారు. అది వట్టిది. సంతానం కలుగలేదు. జ్ఞానం వచ్చాక ఈమెను ప్రేమించాను. ఆమె కూడా ప్రేమించింది. నా కిదివరకే పెళ్లయిందని చెప్పాను. నన్ను విడిచి వుండలేనంది. ఆమెను విడిచేసి ఈమెతో వచ్చెయ్యక తప్పిందికాదు. మీ కివ్వాల్సిన అద్దెను యివ్వకుండా వచ్చేసినందుకు క్షమాపణ చెప్పుకుంటున్నాను. ఈ గాజుల జతతో సగం తీరినట్లే. మిగతది ముందుముందు యిచ్చుకుంటాను. ఆమెను నర్సింగు హోమ్‌లో చేర్పించాను! ఉద్యోగం వేట సాగిస్తున్నాను. సరస్వతిగార్కి మా నమస్కారాలు చెప్పండి. ఆమె ఋణం ఎన్నటికీ తీర్చుకోలేము. అంత మంచివాళ్ళు ఈ రోజుల్లో దొరకరు. మీరు అదృష్టవంతులు. అమ్మాయిపుడితే ఆవిడ పేరు-అబ్బాయి పుడితే, మీ పేరు..."

ఇద్దరు నవ్వుకున్నారు.

"నీకు ఆడపిల్ల పుడితే, కుమారి పేరు పెడతావా ఏం?" సరస్వతి నవ్వుతోంది.

'మరీ బిగ్గరలో నవ్వకేం-ప్రమాదం. చెడ్డవాళ్ళ మంచితనం అంతటిప్రమాదం" అన్నాడు కామేశం.

——